

TÜRKİYE - HOLLANDA STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

“Sivil Diplomasi Kapasite İnşası:
Sektörel ve Finansal Derinleşme”

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

TÜRKİYE - HOLLANDA STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

“Sivil Diplomasi Kapasite İnşası: Sektörel ve Finansal Derinleşme”

(Türkiye - Hollanda)

Türkiye; 80 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro-Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGIT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önemi gittikçe artan bir aktör hâline gelmiştir.

Hollanda ise AB üyesi 17 milyon nüfuslu bir ülke olarak Belçika ve Lüksemburg ile Benelüks ülkelerinden bir tanesini oluşturmaktadır. Hollanda'nın Rotterdam kenti Avrupa'nın en büyük limanlarından biridir. Meşrutî monarşi ile yönetilen Hollanda, AB dışında, NATO ve OECD üyesi ülkelerden biridir ve ayrıca Kyoto Protokolü'ne taraftır. Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi, Uluslararası Adalet Divanı, Uluslararası Ceza Mahkemesi ve EuroPol'e ev sahipliği yapan Hollanda insan hakları ve adalet hususlarında ön plana çıkan ülkelerdendir. Dünyadaki 16. büyük ekonomiye sahip olan Hollanda kişi başında düşen gayri safi yurtiçi hasılda ise 7. sıradadır. %4.8'lik işsizlik oranı ile AB ülkelerindeki en yüksek istihdam oranına sahip ülkelerden olan Hollanda'nın büyüme oranı ise %4 civarındadır.

Türkiye ile Hollanda arasındaki ilişkilerin geçmişi 400 yıl öncesine dayanmaktadır. İlk Hollanda elçisi Osmanlı İmparatorluğu'nun daveti üzerine 1612 yılında dönemin başkenti İstanbul'a gelmiştir. Türk tarafından ise Hollanda'ya büyükelçilik açılması ve bir büyükelçinin atanması 1855-1859 yılları arasında gerçekleşmiştir.

Bu dönemde ikili ilişkilerin başlıca konusunu ticaret teşkil etmiştir. Hollandalı tüccarlar ipek ve baharat satın alırken; Türkiye Hollanda'ya yün, pamuk ve tütün ihraç etmeye başlamış; Hollanda'dan ise pamuklu ve yünlü kumaş ithal etmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra da Türkiye ile Hollanda arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin devamına ve güçlendirilmesine önem verilmiş; bu doğrultuda bir Hollanda şirketi olan Philips, 1930 yılında Türkiye'de faaliyete başlamıştır. Ayrıca, 1934 yılında Türk-Hollanda Derneği kurulmuştur.

Hollanda'da önemli bir yerleşik Türk toplumunun varlığı ve hızla gelişen karşılıklı ticaret, iki ülke arasındaki ilişkilerin en önemli boyutlarını oluşturmaktadır. Hollanda ve Türkiye arasındaki ikili ticaret 2012 yılında 7 milyar dolara ulaşmış; ikili ticaret toplamda 2001 yılından bu yana yaklaşık üç kat artmıştır. 2012 yılında Türkiye'den Hollanda'ya ihraç 2011 yılına kıyasla artmış ve Hollanda Türkiye'nin ihracat ortağı olarak 13. sırada yer almıştır.

Yine 2012 yılında Türkiye toplam ithalat içindeki Hollanda pazar payı arttırmıştır. Hollanda ise Türkiye'nin jeostratejik konumu, enerji kaynaklarının transferinde artan önemi, büyüyen ekonomiler arasında yer alması ve Hollanda'da Türk kökenli önemli bir nüfus bulunması gibi nedenlerle ülkemizle ilişkilere önem vermektedir.

17 milyon nüfusa sahip Hollanda'da nüfusun yaklaşık 1,5 milyonu yabancılardan oluşmaktadır. Bu sayının 400 binini ise Türk topluluğu teşkil etmektedir. Ülkede Türkler en büyük yabancı topluluğunu oluşturmaktadır. Yabancı nüfus arasında en girişimci özelliğe sahip azınlık grubu olarak öne çıkan Türklerin ülkedeki yatırım tutarı 2,4 milyar Euro'yu aşmaktadır. Türklere ait işyeri sayısının 18 bine vardığı ve bu işletmelerin yaklaşık 53.000 kişiye istihdam sağladığı düşünüldüğünde Hollanda-Türkiye ilişkilerinin önemi bir kez daha anlaşılmaktadır. Ayrıca 2014 yılı itibari ile Türklerin Hollanda'ya gelişinin üstünden 50 yıl geçmiş bulunmakta ve Türklerin burada artık kalıcı ve hayatın içinde oldukları anlaşılmaktadır.

Ticari ve ekonomik açıdan iyi ve dinamik bir seyir izleyen Türkiye-Hollanda ilişkileri, siyasi alanda da iyi düzeydedir ve ikili siyasi ilişkileri güçlendirmek için her iki ülke de adımlar atmaktadır. Bu bağlamda 2008 yılında imzalanan "Türkiye-Hollanda İlişkilerinin Güçlendirilmesi ve Türkiye - Hollanda Konferansı Kurulmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası" bu çabaların somut bir örneği olmuştur.

Söz konusu mutabakat muhtırası çerçevesinde kurulan Türkiye - Hollanda Konferansı (Wittenburg Konferansı) muhtelif konular başlığı altında bugüne kadar toplanmış; serinin beşinci toplantısı ise Mart 2012 tarihinde "Sınır aşan Tehditlerle Mücadele Alanında İşbirliği", "Ekonomi ve Enerji", "Göç", "Kültürel İlişkiler" çalışma gruplarının katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Türkiye ile Hollanda arasındaki ilişkilerde savunmaya konularında da işbirliği olduğu görülmektedir. Son on yıllık ilişkilerin seyrine bu açıdan bakıldığında, 2003 yılında Irak'tan gelebilecek olası tehditlere karşı NATO kapsamında Hollanda tarafından Diyarbakır ve Batman'a Patriot savunma sistemleri ve yaklaşık 400 Hollandalı asker konuşlandırılmıştır. Bugün ise Suriye'de iki yıldır devam eden iç savaş dolayısıyla oluşabilecek tehditlere karşı Türkiye'nin NATO'dan talep ettiği Patriot savunma sistemi, yine Hollanda tarafından Ocak 2013'te Adana'da konuşlandırılmıştır. Bu sistemin işletilmesinden görevli yaklaşık 400 Hollandalı asker de Türkiye'ye gelmiştir.

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle ivme kazanan küreselleşmeyle gelen temel eğilim, ülkelerin tek başlarına değil belirli bölgesel iş birlikleri ve bölge-ötesi ortaklıklar vasıtasıyla gelişmesi yönündedir. Ülkeler artık ekonomik, siyasal, kültürel bakımdan diyalog ve iş birliğine dayalı açık bir yapıya doğru yönelmekte, uyum sağlayamayanlar ise ciddi istikrarsızlıklar yaşamaktadır. Bu çerçevede, Türkiye ile Hollanda arasındaki mevcut ilişkilerin daha ileri düzeylere taşınması gereği açıktır.

İki ülkenin geldiği nokta "stratejik işbirliği" olarak tanımlanmaktadır. Yine iki ülkenin, bölgesel meselelere çözüm bulunması hususunda işbirliği içinde çalışmalarına duyulan ihtiyaç da derinden hissedilmektedir. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematiği içerisinde Türkiye - Hollanda ilişkilerinin ideal bir noktaya

taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Tarih; iki ülkeye karşılıklı bağımlılığı derinleştirecek stratejik fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda sektör temsilcilerini stratejik boyutu da kapsayan bir yaklaşımla bir araya getirecek olan **Türkiye - Hollanda Stratejik Diyalog Programı** önemli bir işlev görecektir.

Ana Tema

Sivil Diplomasi Kapasite İnşası: Sektörel ve Finansal Derinleşme

Alt Temalar

Türkiye - Hollanda Ekonomik İlişkileri: Fırsatlar ve Engeller
Enerji Politikaları: Jeopolitik ve Güvenlik İşbirliği
Teknolojik İşbirliği, Akademik ve Kültürel İşbirliği
Sosyal, Ekonomik ve Politik Gelişmeler ve Göç
Türkiye'nin AB Üyelik Süreci ve Türkiye - Hollanda İlişkileri
ABD ve Yeni Ortaklarla İlişkiler: Bölgesel Stratejiler

Öncelikli Sektörler

Kamu Diplomasisi Eğitim ve Dil
Kültür ve Turizm
İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı
Sağlık ve Sağlık Turizmi
Enerji, Petrokimya ve Yatırımlar
Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme
Bankacılık ve Finans (Stratejik Yatırım Fonu)
Ekonomi ve Ticaret
Medya ve İletişim
Bilim ve Teknoloji
Marka Şehirler ve Çevre
Savunma ve Uzay Sanayii

Program Partnerleri

Türkiye : TASAM (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi)

Hollanda : .....

Programın İcra Alanı

Türkiye ve Hollanda

ETKİNLİKLER / ÇALIŞMA PLANI (TASLAK)

Yöntem

Tümevarım, Katılımcılık ve Ekonomik Derinleşme

Basın Toplantıları

Türkiye - Hollanda Akil Kişiler Kurulu Toplantıları / Çalışmaları

Program bünyesinde; iki tarafı temsilen bölge ve yerel aktörlerden oluşan ekonomi duayenlerinin ağırlıkta olduğu bir “Türkiye - Hollanda Akil Kişiler Kurulu” oluşturulması ve yılda en az bir defa iki taraflı toplantı yapması ve Program çalışmaları temelinde iki ülke/bölge ilişkileri için yerel merkezli olarak etkileşim ve öneriler üretmesi.

Yuvarlak Masa Toplantıları / Çalıştayları

Çok Taraflı Çalıştaylar / Çalışmalar

Kongre(ler)

Sektör Çalıştayları / Etkinlikleri

Uygulamalı İnteraktif Eğitimler

Stratejik Raporlar

Sektör çalışmalarının iki ülke karar alıcıları, özel sektörü, medyası ve kamuoyu için stratejik raporlar olarak yayımlanması. Literatür ve hafıza desteği sağlanması.

Karar Alıcılara Briefing Toplantıları

Araştırma Projeleri ve Raporlarının Hazırlanması

TV Programları

Medya Konferansları

Diğer Akademik Çalışmalar

Stratejik Rapor, Kitap, Makale, Tez vb. Akademik Çalışmalar